

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Název projektu	Rozvoj vzdělávání na Slezské univerzitě v Opavě
Registrační číslo projektu	CZ.02.2.69/0.0./0.0/16_015/0002400

Základní ošetřovatelské postupy – Zavedení PŽK

Průvodní list studijního materiálu

Petra Šimánková

Opava 2021

**SLEZSKÁ
UNIVERZITA
V OPAVĚ**

Obsah

1	ZAVEDENÍ PŽK.....	3
2	PEDAGOGICKO DIDAKTICKÉ POZNÁMKY	8
	POUŽITÁ LITERATURA	10
	PŘEHLED DOSTUPNÝCH IKON.....	11

1 ZAVEDENÍ PŽK

PRŮVODCE STUDIEM – STUDIJNÍ PŘEDPOKLADY

Tento materiál je určen studentům FVP, Ústavu nelékařských zdravotnických studií – oboru Všeobecná sestra nebo porodní asistentka a to jak prezenčního tak kombinovaného studia Slezské univerzity v Opavě v prostředí IS SLU.

Video s teoretickou částí a ukázkou přípravy pomůcek a aplikace PŽK lze využít k přípravě studentů pro klinickou praxi. Předchází jí praktická část výuky v odborných učebnách a mimo jiné teoretická příprava stran anatomie cévního systému, psychologie nemocného, teorie ošetrovatelství, BOZP.

RYCHLÝ NÁHLED STUDIJNÍHO MATERIÁLU

Video – 1. část se zaměřuje na teorii aplikace PŽK, jeho přednosti, výběru místa zavedení PŽK, přípravy pacienta a sestry. Ve 2. části videa je názorně spolu s výkladem a přípravou pomůcek předvedena aplikace PŽK na živém modelu, jeho fixace a ošetření.

CÍLE STUDIJNÍHO MATERIÁLU

Cílem tohoto studijního materiálu bude uvést studenty do teorie a částečně do praxe zavádění PŽK.

- Student vysvětlí význam aplikace PŽK.
- Student zná základní žilní přístupy a cesty aplikace PŽK.
- Student popíše úlohu sestry v procesu zavádění PŽK.
- Student používá správné metodické postupy při zavádění PŽK.
- Je seznámen s možnostmi modifikace přístupů v rámci věků a mobility pacientů.
- Student zná postup přípravy sestry, pacienta.
- Pojmenuje pomůcky připravené pro zavedení PŽK.
- Student pracuje dle bezpečnostních a hygienických požadavků.

KLÍČOVÁ STUDIJNÍHO MATERIÁLU

Permanentní žilní katetr, kanyla, žíla, fixace, škrtidlo, stoper, bakteriální zátka, combi zátka, mandrén, pruban

ČAS POTŘEBNÝ KE STUDIU

Stopáž studijního materiálu: 00:18:43

Doporučený čas ke studiu: cca 60 minut

DOPORUČENÁ LITERATURA

JIRKOVSKÝ, D. a kol. Ošetrovatelské postupy a intervence. 1. vyd. Praha: Fakultní [3]nemocnice v Motole, 2012. 411 s. ISBN 978-80-87347-13-3.

KELNAROVÁ, J., a kol. Ošetrovatelství pro zdravotnické asistenty – 2.ročník. 1.vyd. Praha: Grada Publishing a.s., 2009. ISBN 9788024731056.

VYTEJČKOVÁ, R. Ošetrovatelské postupy v péči o nemocné I: obecná část. Praha: Grada, 2011. Sestra (Grada). ISBN 978-80-247-3419-4.

VYTEJČKOVÁ, R., Ošetrovatelské postupy v péči o nemocné II: speciální část. Praha: Grada, 2013. Sestra (Grada). ISBN 978-80-247-3420-0.

VYTEJČKOVÁ, R., SEDLÁŘOVÁ, P., WIRTHOVÁ, V., OTRADOVCOVÁ, I., a KUBÁTOVÁ, L. Ošetrovatelské postupy v péči o nemocné III: speciální část. Praha: Grada Publishing, 2015. Sestra (Grada). ISBN 978-80-247-3421-7.

PŽK

Žilní vstupy jsou nezbytné u většiny hospitalizovaných nemocných pro aplikaci léků, infuzí, transfuzí nebo přísunu nutriční – parenterální výživy. Dále se používají:

- Ke krevním odběrům, analgetizaci nemocného
- Pro řadu diagnostických, operačních a léčebných výkonů

- K aplikaci kontrastní látky
- V perioperační péči
- PŽK je zvolen také tehdy, pokud máme v plánu intervence cca. na 5– 7 dní (ATB..)

Vhodná místa aplikace PŽK

- Nejčastěji je využíváno žilní řečiště na HK (DK riziko trombóz).
- Předloktí, paži či dorza ruky (oblast kubity – jamky loketní, je pro akcentaci pohybu méně vhodná).
- Venae metacarpeae - žíly v oblasti hřbetu ruky, jsou uloženy v průběhu metakarpálních kostí u většiny pacientů je dobře viditelný jejich průběh.
- Vena cephalica, Vena basilica - žíly, které probíhají od hřbetu ruky až k paži, nejčastěji jsou punktovány na předloktí.

Vhodné cévy jsou

- Velké, pružné
- Měkké na pohmat
- Rovné (na délku kanyly)
- Na nedominantní končetině
- Na zdravé končetině
- Bez kožního infektu, edému, zarudnutí, prosáknutí
- Doba zavedení je závislá mimo jiné na lokálním vzhledu okolí místa vpichu

Typy katétru

- Vhodný materiál katétru je – polyuretan, vialon, teflon
- S křídélky nebo s portem pro aplikaci léčiva, bez nutnosti rozpojování infuzní linky
- Dle barvy modrý, žlutý, růžový – jsou dány velikosti - průtoky
- Typy uzávěru periferních žilních katétru – mandrén, zátka, kombi zátka

Před aplikací je nezbytně nutná kontrola expirací, neporušení obalu.

Příprava pomůcek k aplikaci PŽK

- Zdravotnická dokumentace, indikace lékaře, identifikace nemocného
- Podnos na pomůcky, pojízdný stolek, dezinfekce na ruce
- Podložka pod končetinu nemocného
- Sterilní PŽK (druh dle poměrů periferního žilního systému pacienta, předpokládané doby zavedení a typu medikace)..
- Esmarchovo obinadlo
- Dezinfekce na kůži
- Jednorázové rukavice
- Buničité čtverečky nebo tampóny
- Sterilní krytí místa vpichu určené pro PŽK (textilní, filmové krytí, kombinace)
- Emitní miska
- Injekční stříkačka s 10 ml fyziologického roztoku (s výhodou dle zvyklostí oddělení sterilní přednaplněná stříkačka)
- Spojovací hadička
- Kontejner na ostré předměty
- Bezjehlový vstup nebo antibakteriální či kombi zátka k uzavření i. v. vstupu nebo spojovací hadičky
- Náplast
- Nůžky
- Elastický síťový obvaz nebo návlek pruban
- Fix k popsání datum/čas, podpis

Postup před vlastním výkonem

- Identifikace pacienta dotazem, kontrolou identifikačního náramku. Informace o výkonu, požádání o spolupráci (dle možností, věku, vědomí)
- Příprava polohy, podložení končetiny, intimní prostředí

- Výběr vhodného místa pro zavedení PŽK
- Mechanická očista rukou, dezinfekce rukou

Vlastní zavedení PŽK viz video ukázka

2 PEDAGOGICKO DIDAKTICKÉ POZNÁMKY

PRŮVODCE STUDIEM

Obor: Studijní text spadá tematicky pro studijní programy, které jsou akreditovány v rámci klasifikace oborů vzdělání CZ-ISCED-F 2013: 091 Zdravotní péče, 0913 Ošetřovatelství a porodní asistentství, 0922 Péče o děti a mládež, 0921 Péče o seniory a zdravotně postižené dospělé osoby

Studenti se v rámci obecné výuky připravují na práci v týmu, která je zaměřena na prevenci, diagnostiku, léčbu, ošetřovatelskou, rehabilitační a dispenzární činnost v rozsahu své kvalifikace a odborné způsobilosti, poskytovanou dětem, dorostu, dospělým a seniorům.

Profil studenta, mimo jiné, jednoznačně dotváří učivo předmětů teorie Ošetřovatelství a Ošetřování nemocných. Prakticko- teoretické předměty směřují studenty k poskytování aktivní a individuální ošetřovatelské péči a zaměřují se na holistické pojetí člověka. Neopomenutelné ve výuce studentů musí být vyučovací metody a předměty, které vedou k aktivní bezpečnosti a ochraně zdraví při práci a osvojování si bezpečných pracovních postupů.

Učivo musí být soustavně a pravidelně doplňováno o praktická cvičení v odborných učebnách, jež jsou žádoucí pro vstup do nemocničního nebo ambulantního prostředí. Je nutné vést studenty k iniciativnímu řešení modelových situací, získávání informací o nemocných tak, aby byli připraveni na aktivní účast na praktické výuce a klinické praxi na pracovištích.

Studenti se budou ve výuce připravovat na schopnost efektivního sběru dat o nemocném, na základě kterých lze vhodně poskytovat ošetřovatelskou péči s důrazem na respektování osobnostních a kulturních specifíků. Pozornost v teoreticko - praktické výuce musí být věnována ošetřovatelské péči založené na nejnovějších vědeckých poznatcích

Důležité pro studium a studenty je efektivní aplikace didaktických informačně receptivních metod jako jsou - vysvětlení, ilustrace, instruktáž, ale také problémových metod, kdy vyučující předloží studentům „problém“. Každou praktickou činnost je podstatné vždy studentům předvést, než budou činnost provádět samostatně. Důraz je kladen na aktivní účast studentů s akcentací na rozvoj kritického myšlení. Od studentů je vyžadováno aktivní samostudium odborné literatury, časopisů a knih.

Na výuku Ošetřovatelství a přílehlavých oborů navazuje klinická praxe, která probíhá v podmínkách zdravotnických zařízení. Primárním cílem této praxe pro studenty je další získávání a aplikace nabytých praktických i teoretických znalostí a dovedností a jejich uplatnění v přirozených podmínkách nemocničních a ambulantních zařízení. V klinických

podmínkách dochází u studentů k postupnému zautomatizování výkonů, což představuje nejvyšší formu psychomotorických dovedností.

ÚKOL K ZAMYŠLENÍ

Jak zafixujete PŽK u kojence zavedený v oblasti dorza HK?

KONTROLNÍ OTÁZKA

1. Uveďte příklady přístupu aplikace PŽK
 2. Vysvětlete pojmy: mandrén, bakteriální zátka, spojovací hadička
 3. Vysvětlete nezbytnosti a efektivitu zavedení PŽK
-

SAMOSTATNÝ ÚKOL

Nachystejte pomůcky k aplikaci PŽK pro dospělého pacienta.

POUŽITÁ LITERATURA

CICHÁ, M., DORKOVÁ, Z. Didaktika praktického vyučování zdravotnických předmětů 2. Olomouc: Pedagogická fakulta UP, 2006. 57s. ISBN 80-244-1418-X.

HEČKOVÁ, G. Didaktické Prostředky Ve Výuce Ošetrovatelství na SZŠ. [online]. Olomouc, 2010 [cit. 2020-12-17]. Dostupné z: <<https://theses.cz/id/c5uf5r/>>. Diplomová práce. Univerzita Palackého v Olomouci, Pedagogická fakulta. Vedoucí práce Lubomír Krejčovský.

HLUBKOVÁ, Z. Vybrané kapitoly z ošetrovatelských postupů I., 2014. 1. vyd. Opa-va: Slezský univerzita v Opavě, 153 s. ISBN 987-80-7510-102-0.

JIRKOVSKÝ, D. a kol. Ošetrovatelské postupy a intervence. 1. vyd. Praha: Fakultní [3]nemocnice v Motole, 2012. 411 s. ISBN 978-80-87347-13-3.

KALHOUS, Z., OBST, O. a kolektiv. Školní didaktika. 1. vyd. Praha: Portál, 2002. 448 s. ISBN 80-7178-235-X

KELNAROVÁ, J. a kol. Ošetrovatelství pro zdravotnické asistenty – 2.ročník. 1.vyd. Praha: Grada Publishing a.s., 2009. ISBN 9788024731056

VYTEJČKOVÁ, R., SEDLÁŘOVÁ, P., WIRTHOVÁ, V., OTRADOVCOVÁ, I., a KUBÁTOVÁ, L. Ošetrovatelské postupy v péči o nemocné III: speciální část. Praha: Grada Publishing, 2015. Sestra (Grada). ISBN 978-80-247-3421-7.

PŘEHLED DOSTUPNÝCH IKON

	Čas potřebný ke studiu		Cíle kapitoly
	Klíčová slova		Nezapomeňte na odpočinek
	Průvodce studiem		Průvodce textem
	Rychlý náhled		Shrnutí
	Tutoriály		Definice
	K zapamatování		Případová studie
	Řešená úloha		Věta
	Kontrolní otázka		Korespondenční úkol
	Odpovědi		Otázky
	Samostatný úkol		Další zdroje
	Pro zájemce		Úkol k zamyšlení

Název: **Základní ošetrovatelské postupy - Zavedení PŽK**

Autor: **Mgr. Petra Šimánková**

Vydavatel: Slezská univerzita v Opavě
Fakulta veřejných politik v Opavě

Určeno: pedagogickým zaměstnancům SU

Počet stran: 12

Tato publikace neprošla jazykovou úpravou.